

Svar i frågelista L.N.F. 68. Folkliksarkivet.
Platsen för vigsel och dop.

De svar som jag här i denna frågelista kommer att ge blir händelser som jag själv upplevat och ännu minns, det är inte från endast en ort eller brakt, utan kommer att bli skildringar från olika socknar, någon variation kommer det också att bliva angående orter då de olika händelserna kommer att skildras.

Vigsel Jag kommer först att nämna händelseförloppet vid ett par tre bröllops tillfälle inom Hedaröds socken närmare bestämt i dikt Dorfbräddra hem i Långhult år 1896 då min äldste dotter år 1853 gifte sig. Den vigdes hemma, av kyrkoherden Gunnfeldt i stora Rörum, (denna socken är ansluten till Hedaröda) jag minns ännu i dag att vigseln försågs gick i en mindre kammar der ett mindre bord med vit duk samt två lända bän i fästakar som stod på bordet. Vigseln förrättades hemma, i bland av den orsak att

det var mindre besvär, vidare kunde det gå mera
obemärkt för längre färdtids besvär. Dock
annars hälls ju den kyrkliga vigseln att vara förnuftig
mast. Fast många hade för och en använder sig
av församlingen att viga sig i Prästgården, då det
kan härigenom gå mera dyrt tillväga. Folk som
lätit viga sig hemma är av alla yrken och stånd
och ansågs lika hederlig som kyrklig vigsel.
Året derpå d. 1897 hade jag en gäst från samma hem
som hade bröllop denna gång skedd vigseln i stora
Rörums kyrka, så bröllopsstassen förebrävs med
härskjuts av landsvägen till kyrkan. Skulle
vigseln försiggå i hemmet skedd detta vanligtvis
i brudens hem. Om inte precis alltid kallas församling
i hemmet der vigsel försiggått, så någon förtäim
ning församling dock i alla fall om inte annat så ett
våldkast kras so hord, men även en högtidligare
middag hölls till även om det var förtidigare folk

som gifte sig. Vid finare bröllop, var det ju en vän-
lin, sed att Präst och klockare skulle vara med på
bröllopet som gäster. Den seden råder än i dag, om
det är fråga om större och finare bröllop, övriga
inbjudna var ju släkt och vänner samt gärna de
värmaste grannarna, som brukade att vara med
i det så kallade gästhuset. Skillnaden emellan rika
och fattiga vid kyrklig vigsel, förkann ju inte vid
sjölv vigseln, men i det yttre syntes ändå skillnaden
emellan rike och fattig. Kyrkebröllop med stass har
jag varit med om när min Master (född 1868) hade
bröllop i Rissberga kyrka 1903. då hela bröllopsstassen
bestod av 14 stycken hästskjulsar, med två stycken
spelmän på den första vagnen och brudparet åkte
på andra vagn, förbrända av spelmannen som prak-
terade jult gick brudparet och gästerna in i kyrkan,
som vigseln var över gick spelmannen i sekeln och
spelade bröllopsmarschen vid utgången från kyrkan.

Under helg hemfärden förberäddes bröllopslaget och munsk
Denne följde församlen en söndag dag, och inte under
guds tjänst. Efter hemkomsten blev det en följande
bröllopsmiddag för gästerna, sedan blev det dans och
fest ända långt ut på natten. Månske i prästgården har
ju församlet mit, och församlet uter än i dag, det är ju
inte ofta att prästen binder något, det kan ju vara
något sultaka fall, att binda i prästgården församlingen
Torpens arbetare och tjänstefolk viddes ofta i präst-
gården, någon enklare bindning, församlingen ju alltid
i hemmet vid ett sådant tillfälle. Hemmet är
är nog inte så vanlig en för tiden som förr, denna
förändring har så bemärkningar själv arbetat sig fram,
en stor del beroende på att det numera är lätt och raklöst
att få en eller två hylar och med dessa baka till Präst-
gården och fästa viga sig. Så är månsken fast undan-
stakat, skall man räkna någon förändring från väst
årtal så blir det nog efter en omkring 1250 talat

Angående Fyrkbröllop med "ståt" o (stass) vill
jag här nämna ett sam ände rum i Hörsersöds
kyrka under sensommaren 1920 då Godtågaren
G. Pallas dotter på Håstraby hade bröllop, det försiggick
under pomp och ståt, med lackiejer utplacerade
på flera ställen vid kyrkogränderna och kyrkdörrarna.
Fina mattor var bredda på gängen från kyrkogränderna
och längs gängen inne i kyrkan anda fram till
altaret, vidare var kyrkan dekorerad med blommor,
och levande gus var sånda så länge vigselakten
pågick, och försiggick i pomp och ståt. Bröllops
middagen, var ju också något enastående i sitt
slag, brädgården var belyst med bengaliska eldar
överallt där gusattraktion kunde utbringas, så var
det också anordnat, stora folkskaror från orten
hade under kvällens lopp, samlat sig i brädgården
och ropade brudparet fram flera gånger under aftonen
Leve och hurra rop för brudparet artiskt varandra.

Ja någon enstaka gång kunde det hända att Tus-
bonden avordnade bröllop för någon av sina tjä-
nare som var mycket outyckt och varit i tjänst hos
Bondfalken i många år.

Dop Ståken bestämd regel för var barnbaptis-
skulle ske. har inte förekommit, var det en vintern
och det var kallt och ruskt väder, då ville man inte
ta ut med barnet, utan dopet förrättades då hemma
samma förhållande var det om barnet var sjukt eller
klent då kunde inte barnet tas ut, utan då fick
dopet även då ske hemma. Det var folk från alla
samhälles klasser som begagnade sig av denna förmån.
Ett barnbaptis utan att kalas eller gilla det var väl in-
genting med det då annars, så en större eller mindre
tjänsting förekom, och förekommer ännu i de flesta fall.
Men det är inte ofta att prästen blir särskilt bjuden
förrättade han barnbaptis i hemmet, så blev han gärna
bjuden på kaffe med kaff och dafförrättningen

Andra inbjudna var vanligen några släktingar och möjligtvis några eller några grannar, beroende på vem som gjorde barndöpet om det var någon väl beredd kunde, då kunde det hända att det blev rätt så stor ordning och festligt. Det var inga undantag för dem som ville låta döpa sina barn i kyrkan, det förekom att borden såväl som körparen, eller husaren, tog till kyrkan och lät döpa sina barn, dopet förrättades alltid då inför församlingen, samt i de flesta fall före gudstjänsten, vid dopfunden som står i kyrkan, det är den plats som jag alltid sett dop förrättas, när jag som åhörare, bevittnat eller varit närvarande vid sådant tillfälle. Årstiden hade ingen inverkan på det kyrkliga dopet utan det förrättades vinter såväl som sommar, med den skillnad att sedan eldning förekom i kyrkan, så värmdes gärna vattuet lite så det inte skulle bli för kallt till dopförrättningen. Hallaröds kyrka saknade eldning ända till omkring 1895 då en

enda större järnkamin insattes vid karnas sjä-
fär att värma upp kyrkan, dessförinnan minnes jag ^(sida)
att det var bitande kallt om vintern när man gick i
kyrkan, ingen orygt fanns i Hallaröds kyrka innan
1895, klockaren stod då nere i kyrkan och sjöng vid
en liten särskild bänk framme tillt eller i närheten av
altarringen. Att man lät döpa barnen i prästgården
berodde även på att vägen var lång till kyrkan, och
man inte ville sitta och vänta i kyrkan en söndag,
då tog man hellre till prästgården der det var varmt
och skönt, och fick då oftast bekräftat der, i regel skedde
barn dopet då på expeditionen, prästen brukade inte
att bjuda något vid sådant tillfälle, våra barn dop
brukade inte förekomma i socken skolor eller skol-
hus. Fattigt folk fick döpa sina barn i kyrkan, men
skulle prästen ha sin väg förbi någon enstaka eller enstaka
stuga om söndagen då han tog till kyrkan då kunde
det ju hända att han under färden från kyrkan tog

inn om till den som ville ha döpt sitt barn, och döpte
dett, om det var fattigt eller rikt folk, så bjöds gerna
mer eller mindre allt efter råd och lägenhet. Infjäd-
ningen var också derför. Fyrkling dop såväl
som dop i prästgården. Föreläsningar varierade
om som förr, beroende på anständer och i hem-
men, det kan ju också tänkas att en väl bergad per-
son som har en bil har denna och hemmet prästen
och skjutbar ha honom hem igen. Såvida inte prästen
sjölv har bil och önskar då att komma på en liten
eller större postlykt. Hågen kyrkbyggnad i hem-
men har jag inte sett, eller hört någon tala om i
heller, utan Fyrklingningen försiggick alltid i
kyrkan, det skedde merendels inte förr än efter
barn dopet, innan dess ansåg man att för aron.
Den sista kyrkbyggnaden jag sått, försiggick
i Hågeröds kyrka 1910, skulle någon föreläsning som
så har det säkert varit någon ordning. Annars har den

sedan latat upp härt, och för kommer inte un-
nera.

Ett till ägga till vänsel och bröllop vill jag nämna
göra. Var det ett äkta skänkt bröllop hos någon
väl värdad Bunde, der bröllop firades under stor
festlighet, der prästen intog den förnämsta platsen
sin höger om brudens föräldrar, vidare var han den
fjärde som skulle dansa med bruden.

Så länge prästen stannade kvar på bröllopet, fick
gästerna inte i heller vara helt förhögljudda som mid-
dagen var slut. Men prästen var gärs. Han som dan-
sen kom riktigt i gång, som kunde gästerna roa
sig på bästa sätt, tillslut hela natten.

Avslutar Minneshäpplista L.N.F. 68

Amnelöv den 18 mars 1949

Aug. Lööfdgren